

การศึกษาการใช้โปรแกรมการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองในการดูแล
ผู้ป่วยจิตเภทที่บ้าน ต่อการแสดงออกทางอารมณ์ของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท
เขตอำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี

นางบังเอิญ ทองสมนึก

โครงการศึกษาอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 24122518

A STUDY OF USING PERCEIVED SELF – EFFICACY PROMOTING PROGRAM
AT HOME ON EXPRESSED EMOTION OF CAREGIVERS OF PERSONS WITH
SCHIZOPHRENIA, NONGYAPLONG DISTRICT, PETCHBURI PROVINCE

Mrs. Bangearn Thongsomnuk

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science
Department of Mental Health and Psychiatric Nursing
Faculty of Nursing
Chulalongkorn University
Academic Year 2008
Copyright of Chulalongkorn University

บังเอิญ ทองสมนึก : การศึกษาการใช้โปรแกรมการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถ
ของตนเองในการดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่บ้าน ต่อการแสดงออกทางอารมณ์ของผู้ดูแล
ผู้ป่วยจิตเภท เขตอำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี (A STUDY OF USING
PERCEIVED SELF – EFFICACY PROMOTING PROGRAM AT HOME
ON EXPRESSED EMOTION OF CAREGIVERS OF PERSONS WITH
SCHIZOPHRENIA, NONGYAPLONG DISTRICT, PETCHBURI PROVINCE)
อ. ที่ปรึกษาโครงการศึกษาอิสระ : รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์, 170 หน้า

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการแสดงออกทางอารมณ์ของผู้ดูแล
ผู้ป่วยจิตเภท อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการ
ส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองในการดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่บ้าน กลุ่มตัวอย่างคือผู้ดูแล
ผู้ป่วยจิตเภท จำนวน 20 คน ซึ่งคัดเลือกตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ
โปรแกรมการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองในการดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่บ้าน แบบวัด
การแสดงออกทางอารมณ์ แบบวัดความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเภท การเผชิญความเครียด
แบบมุ่งแก้ปัญหา และแบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเอง ซึ่งได้ตรวจสอบความตรงตาม
เนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ค่าความเที่ยงของแบบวัดเท่ากับ .87, .94, .80 และ
.85 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ Paired t - Test

ผลการศึกษาพบว่า

การแสดงออกทางอารมณ์ของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้
ความสามารถของตนเองในการดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่บ้าน เหมาะสมมากขึ้นว่าก่อนการใช้
โปรแกรมการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองในการดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่บ้าน อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
ปีการศึกษา 2551

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออ.ที่ปรึกษา.....

5077807336 : MAJOR MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING

KEYWORDS : PERCEIVED SELF – EFFICACY PROMOTING PROGRAM AT HOME /
EXPRESSED EMOTION / SCHIZOPHRENIC PATIENTS' CAREGIVERS

BANGARN THONGSOMNUK : A STUDY OF USING PERCEIVED SELF –
EFFICACY PROMOTING PROGRAM AT HOME ON EXPRESSED
EMOTION OF CAREGIVERS OF PERSONS WITH SCHIZOPHRENIA,
NONGYAPLONG DISTRICT, PETCHBURI PROVINCE. INDEPENDENT
STUDY ADVISOR : ASSOC. PROF. JINTANA YUNIBHAND. Ph.D., 170 pp.

The purpose of this independent study was to compare expressed emotion of schizophrenic patients' caregivers, Nongyaplong District, Petchburi Province. The study sample consisted of 20 schizophrenic patients' caregivers which were selected according to criteria. The study instruments were a manual of perceived self – efficacy promoting program, an expressed emotion scale, a test of knowledge about care of psychiatric patients, a problem - focused coping strategies scale and a perceived self – efficacy scale. Instruments were examined for content validity by 3 experts. The reliability of the test and scales were .87, .94, .80 and .85, respectively. Descriptive statistics and Paired t – Test were used in data analysis.

Major finding was as followed :

Expressed emotion of schizophrenic patients' caregivers after receiving perceived self – efficacy promoting program at home was statistically significant better than before using intervention, at the .05 level.

Field of Study : Mental Health and Psychiatric Nursing
Academic Year : 2008

Student's Signature *Bangarn Thongsomnuk*
Advisor's Signature *Jintana Yunibhand*

กิตติกรรมประกาศ

โครงการศึกษาอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการศึกษาอิสระผู้ซึ่งให้ความรู้ ชี้แนะแนวทาง ให้คำปรึกษา เอาใจใส่ให้กำลังใจ และเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้ศึกษาเกิดความมุ่งมั่น จนการศึกษาสำเร็จ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี ประธานสอบโครงการศึกษาอิสระ และอาจารย์เพชร คันธสายบัว กรรมการสอบโครงการศึกษาอิสระที่ให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะในการแก้ไขโครงการศึกษาอิสระให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ดูแลและให้กำลังใจ ช่วยให้ศิษย์คนนี้มีบรรลุจุดหมาย ตั้งแต่เริ่มเข้ารับการศึกษาจนกระทั่งเสร็จสิ้นการทำโครงการอิสระ

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้กรุณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้านี้ ขอขอบพระคุณเจ้าของเครื่องมือที่ผู้ศึกษาใช้ในการศึกษา

ขอขอบพระคุณอธิบดีกรมสุขภาพจิต ที่ให้โอกาสและสนับสนุนการศึกษา ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลหนองบัวปั้งทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษา

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่าน ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการติดต่อเอกสารในการดำเนินการศึกษา ขอขอบคุณเพื่อน ๆ จิตเวชแผน ข ทุกคน สำหรับมิตรภาพ สิ่งดี ๆ ที่มีให้กัน รวมทั้งความช่วยเหลือและกำลังใจที่มีให้แก่ผู้ศึกษาตลอดมา

และท้ายสุดนี้ขอแสดงความภาคภูมิใจ คุณูปการของโครงการศึกษาอิสระฉบับนี้ อุทิศแด่บุพการี คุณพ่อสอิ่ง ศรีสุวรรณ คุณแม่สมหวัง ศรีสุวรรณ ผู้ให้กำเนิด ผู้มีดวงจิตอันประเสริฐดูแลลูกด้วยความยากลำบากให้เติบโตอย่างมีกำลังใจ กำลังกายและมีโอกาสได้เดินทางมาถึงจุดหมายในวันนี้ ขอขอบคุณคุณอิทธิพล ทองสมนึก ที่ให้กำลังใจและรับรู้ทุกข์สุขของผู้ศึกษามาตลอด รวมทั้งญาติพี่น้องที่มีส่วนหนุนเสริมต่อชีวิตและการเดินทางของพี่คนนี้ ขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท และผู้ป่วยจิตเภททุกท่าน ขอให้มีความสุขที่ดีตลอดไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	
วัตถุประสงค์การศึกษา.....	
แนวเหตุผลและสมมติฐานการศึกษา.....	
ขอบเขตการศึกษา.....	
คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....	
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
การพยาบาลผู้ป่วยจิตเภท.....	12
การแสดงออกทางอารมณ์ของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท.....	52
การรับรู้ความสามารถของตนเอง.....	61
โปรแกรมการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเอง	
ในการดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่บ้าน.....	73
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	79
3 วิธีดำเนินการศึกษา	84
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	84
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	85
ขั้นตอนการดำเนินการศึกษา.....	93
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	103
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	115
5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	117
สรุปผลการศึกษา.....	122

บทที่	ช หน้า
อภิปรายผล.....	122
ข้อเสนอแนะ.....	126
รายการอ้างอิง.....	128
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ.....	135
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการศึกษา.....	138
ภาคผนวก ค แบบฟอร์มพิทักษ์สิทธิ.....	145
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา (ตัวอย่าง).....	149
ประวัติผู้ศึกษาโครงการศึกษาอิสระ.....	170

สารบัญตาราง

ตาราง ที่		หน้า
1	เปรียบเทียบคะแนนความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเภทของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังการทดลอง.....	100
2	เปรียบเทียบคะแนนการเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ปัญหาของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังการทดลอง.....	101
3	เปรียบเทียบคะแนนการรับรู้ความสามารถของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังการทดลอง.....	102
4	จำนวนและคำร้อยละของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท จำแนกตามเพศ อายุ ความสัมพันธ์กับผู้ป่วย ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ดูแลผู้ป่วย อาชีพ.....	106
5	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมในการแสดงออกทางอารมณ์ด้านลบของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทตามรายด้าน รายข้อ ก่อนและหลังการทดลอง	108
6	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมในการแสดงออกทางอารมณ์ด้านลบของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทด้านCritical comment ตามรายข้อ ก่อนและหลังการทดลอง	110
7	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมในการแสดงออกทางอารมณ์ด้านลบของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทด้าน Hostility ตามรายข้อ ก่อนและหลังการทดลอง...	111
8	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมในการแสดงออกทางอารมณ์ด้านลบของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทด้าน Emotional over-involvement ตามรายข้อ ก่อนและหลังการทดลอง.....	112
9	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมในการแสดงออกทางอารมณ์ด้านบวกของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทตามรายด้าน รายข้อ ก่อนและหลังการทดลอง.....	113
10	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมในการแสดงออกทางอารมณ์ด้านบวกของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทตามรายด้าน Warmth รายข้อ ก่อนและหลังการทดลอง.	114
11	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมในการแสดงออกทางอารมณ์ด้านบวกของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทด้าน Positive remarks รายข้อ ก่อนและหลังการทดลอง	115

12	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการแสดงออกทางอารมณ์ของ ผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังการทดลอง.....	116
----	--	-----